

Інакше воно може обернутися на муштру, а вона, яка не дає добрих наслідків у вихованні молоді [1].

Розглядаючи питання фізичного виховання як і при викладенні інших питань теорії і практики, К.Д. Ушинський виходив із важливого, ним же і сформульованого принципу народності виховання. Він наполягав на створенні системи виховання, яка б враховувала особливості рідного народу, що виключає будь-яке механічне, сліпе і бездумне запозичення і втілення в практику виховання чужоземних систем і практичного досвіду без попереднього критичного опрацювання. Він говорив: “Я люблю, щоб українець був українцем, росіянин – росіянином, англієць — англійцем, і якщо в Пруссії треба бути прусаком, то у Франції бути французом” [2].

Аспекти національної системи фізичного виховання, які знаходимо у педагогічній спадщині актуальні й нині при розв’язанні багатьох питань творення дієвої системи гармонійного розвитку людини-патріота. Творчі доробки наших педагогів допомагають розв’язати завдання, які сформулював Г. Ващенко: “розбудова господарства, духовної культури України і виховання людини, яка міцна духом і тілом, але такої, щоб у неї дух панував над тілом”. У цьому і полягає основний сенс тіловиховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко Г. Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру / Упорядн. та авт. Передмови О. Вацеба, А. Окопний. – Львів: Українські технології, 2001. – 56 с.
2. Окопний А. Місце фізичного виховання молодого покоління в творчій спадщині К.Д. Ушинського // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції “Студентський фізкультурно-спортивний рух в Україні на порозі XXI століття: національно-історичні, соціально-економічні, оздоровчо-профілактичні аспекти відродження”. – Київ. – 1998. – С. 21-22.

Смоляк О.

Науковий керівник – доц. Винничук О.Т.

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ

Метою нашої роботи є виявлення та аналіз передумов становлення Олімпійського руху сучасності.

Концепцію олімпізму як поняття, Кубертен виклав у лекції, прочитаній ним 25 листопада 1892 року в Сорбоннському університеті з нагоди п’ятилітньої річниці створення Французького легкоатлетичного союзу. Саме тоді він, як генеральний секретар Союзу, вніс офіційну пропозицію про відновлення олімпійських ігор.

“Давайте, - сказав він на закінчення лекції, - пошлемо за рубіж веслярів, фехтувальників, бігунів і тим самим положимо початок вільному рухові спортсменів, за допомогою якого в кровообіг старої Європи влиється ідея миру. Це дозволяє мені, користуючись вашою підтримкою, внести пропозицію про поновлення олімпійських ігор, адаптованих до вимог сучасності” [4].

У січні 1894 р. Кубертен розіслав запрошення і програму конгресу багатьом закордонним клубам, персонально запросивши У. Слоена зі США, Ч. Герберта з Англії, В. Бланка зі Швеції і Ф. Кеменя з Угорщини. На жаль, його зусилля не отримали практичної підтримки в самій Франції. Були і відмови від участі в конгресі з націоналістичних мотивів. Представники Австралії і Японії письмово підтвердили про своє приєднання до установчого конгресу.

16 червня 1894 р. у великому залі Сорбонського університету (Париж) зібралося біля 2000 чоловік. У запрошеннях був зроблений напис «Конгрес відродження Олімпійських ігор». Були присутні 79 делегатів від 49 спортивних організацій 12 країн, включаючи США, Італію, Іспанію, Францію, Грецію і Росію. Особливо високо оцінював Кубертен роль в організації конгресу У. Слоена і Ч. Герберта.

Відроджуючи Олімпійські ігри, Кубертен багато чого почерпнув з історії організації і проведення давньогрецьких Ігор. Він додав древнім звичаям характер натхнення, щоб вони краще могли служити сучасному світу. Кубертен майже детально розробив організацію і процедуру проведення Олімпійських ігор, додавши елементи, які на його думку були необхідні для задоволення потреб сучасного людства. До них варто віднести, насамперед, інтернаціональний характер ігор, включення в програму змагань більшої кількості видів спорту, добровільна участь спортсменів-аматорів і ін.

Делегати конгресу працювали в двох секціях. У першій секції обговорювалася проблема аматорства. В результаті обговорення перемогла точка зору Кубертена, який завжди виступав проти перетворення спортсменів високої кваліфікації в циркових виконавців. Делегати першої секції критикували принципи аристократичного спортивного аматорства в Англії. На засіданнях другої секції обговорювалися концепції олімпізму.

Напередодні відкриття конгресу Кубертен опублікував статтю “Відродження Олімпійських ігор”, де були чітко викладені принципи й ідеали олімпізму:

1. Як і древні фестивалі, сучасні Олімпійські ігри варто проводити кожних 4 роки.
2. Відроджені Ігри (на відміну від древніх Олімпіад) будуть сучасними і міжнародними. В них увійдуть ті види спорту, що культивуються в XIX ст.
3. Ігри будуть проводитися для дорослих.
4. Будуть впроваджені суворі визначення поняття “аматор”. Гроші будуть використовуватися

тільки для організації Ігор, будівництва споруд і проведення торжеств.

5. Сучасні Олімпійські ігри повинні бути “пересувними”, тобто проводитися в різних країнах [1].

У Хартії МОК — основному документі, прийнятому на конгресі, було зафіксоване наступне:

1. В інтересах моралі Міжнародний конгрес і окремі країни вважають за необхідне відродити на міжнародній основі Олімпійські ігри в сучасній формі, але з дотриманням древніх традицій.

2. До участі в іграх варто запрошувати спортивні об'єднання всіх країн. Кожна країна може бути представлена тільки своїми громадянами. Перед Олімпійськими іграми, що будуть проводитися кожні чотири роки, окремі країни повинні проводити відбіркові або попередні змагання, із тим щоб їх представляли тільки кращі спортсмени.

3. В програму міжнародних Олімпійських ігор будуть включені наступні види спорту: біг, стрибки, метання диску, важка атлетика, вітрильний спорт, плавання, веслування, ковзанярський спорт, фехтування, боротьба, бокс, кінний спорт, спортивна стрільба, гімнастика, велоспорт.

4. За винятком фехтування, у всіх інших видах спорту можуть брати участь тільки аматори. Ті, для кого спорт є професією, не можуть приймати участі в змаганнях. (У доданому до протоколу документі відносно “аматорства” відзначалося: “до змагань не допускаються ті, хто професійно займається спортом, і ті, хто одержував у минулому або одержує зараз грошову винагороду за заняття спортом. Саме тому на Олімпійських іграх ніколи не можна призначати грошові призи а можна вручати тільки почесні нагороди.”)

5. Комітет має право не допускати до участі в змаганнях тих, хто коли-небудь, виступав проти олімпійської ідеї або проти ідеї сучасних Олімпійських ігор.

6. Для легкоатлетів необхідно організувати головні змагання під назвою “п'ятиборство” [2].

Одним із найважливіших результатів роботи конгресу було безсумнівно створення Міжнародного олімпійського комітету (МОК), від членів якого вимагалось пропагувати принципи сучасного олімпізму і представляти МОК у своїх країнах.

Список членів МОК був підготовлений П'єром де Кубертеном. Ними стали: Ернест Калло (Франція), генерал Олексій Бутовський (Росія), капітан Віктор Бальк (Швеція), професор Вільям Слоен (США), юрист І. Гут-Ярковський (Богемія, Австро-Угорщина), Ференц Кемень (Угорщина, Австро-Угорщина), Чарльз Герберт і лорд Амтхіл (Англія), доктор Хосс Бенжамін Субіаур (Аргентина), Леонард Кафф (Нова Зеландія), граф Луккезі Паллі і Дюк Андрія Карафа (Італія), граф Максим де Бузі (Бельгія). Генеральним секретарем МОК був обраний барон П'єр де Кубертен, президентом МОК — Деметріус Вікелас. Складаючи список кандидатів у члени МОК Кубертен піклувався насамперед про те, щоб ця міжнародна організація була по справжньому інтернаціональною. І не випадково в назві комітету спочатку є слово “міжнародний”, а потім уже “олімпійський”. Крім того, багато хто з членів МОК практичною діяльністю довели свою відданість ідеям міжнародного відродження Олімпійських ігор. Дійсно, без допомоги своїх друзів і соратників Кубертеному навряд чи вдалося б відродити Олімпійські ігри.

Одним із найближчих соратників був Е.Калло, що очолював Союз гімнастичних товариств Франції, а з 1894 по 1909 р. виконував функції скарбника МОК. Давній друг Кубертена Ф. Кемень - редактор «Угорської педагогічної енциклопедії», автор численних статей із проблем освіти і фізичного виховання. В. Бальк у 1893 р. був обраний президентом Міжнародного союзу ковзанярів (у роботі конгресу він брав участь і як директор Центрального інституту гімнастики Стокгольму, і як президент Гімнастичного союзу Швеції). Що стосується А. Бутовського, він встановив контакти з Кубертеном ще в 1892 р., коли вивчав досвід викладання гімнастичних і атлетичних дисциплін у навчальних закладах Швеції, Данії, Німеччини, Бельгії і Франції. У своїй книзі «Тілесні вправи у Франції» А. Бутовський дає цінну інформацію для російської громадськості про зародження і розвиток шкільного спорту у Франції, почерпнуту з робіт Кубертена і при особистих зустрічах із ним.

Для розширення членства в МОК була розроблена своєрідна, але далеко не демократична система самопоповнення його складу, відповідно до якого нові кандидати не делегуються своєю країною, а обираються самим МОК. Ця система зберігається і дотепер.

Конгрес закінчився тріумфально. Під час заключного засідання 23 червня 1894 р. було вимовлено багато промов, записи яких, на жаль, не збереглися. Промова ж Кубертена дійшла до нас у письмовому вигляді. Ось що він сказав:

«Ми, представники міжнародного спорту, одногосно проголосували за відродження ідеї, якій більше двох тисяч років. Ця ідея змушує частіше битися серця людей, стимулюючи найбільш шляхетні і життєві інстинкти... Деякі прихильники старої школи причитали, що ми провели наше засідання в самому серці Сорбони. Вони знали добре, що ми бунтарі і що ми на наших засіданнях дійдемо до того, що зруйнуємо структуру їхньої застарілої філософії. Це правда, джентльмени! Ми — заколотники, і от чому представники преси, що завжди підтримували шляхетні революції, зрозуміли нас і допомогли нам, за що я сердечно дякую їм.

Я прошу пробачення, джентльмени, за мою риторичку і за те, що я підняв вас до таких величних висот. Якщо я буду продовжувати, то шампанське може випаруватися, залишивши нудьгу. Тому я знову пропоную тост. Я піднімаю мій келих за олімпійську ідею, що, подібно променю всемогутнього сонця, простромив темряву століть, щоб опромінити переддень ХХ століття радістю і надією» [3].

Відповідно до Хартії, прийнятої конгресом, на МОК поклалися наступні завдання:

1. Забезпечення регулярного проведення Ігор.
2. Турбота про те, щоб Ігри були все більш гідними їхньої славної історії і високих ідеалів.
3. Заохочення зростання кількості організацій, що сприяють проведенню змагань спортсменів-аматорів.
4. Керівництво аматорським спортивним рухом і сприяння поглибленню дружби між спортсменами [2].

На думку істориків спорту, МОК протягом перших років свого існування працював не дуже активно. Ось що писав про це П'єр де Кубертен у 1934 р. у листі американському історикові Біллу Генрі: «Важко собі представити, як повільно створювався МОК. Він практично не приступав до активних дій аж до початку ХХ століття. Його члени були друзями, що збиралися навколо мене з усією своєю байдужістю і приємними посмішками. Якщо судити по суспільній думці, то взагалі нічого не сталося». Далі Кубертен визнає, що в цей період часу розвиток олімпізму був доволі штучним. Тоді він запропонував відродити не форму, а благородний дух олімпійських змагань Стародавньої Греції в міжнародному масштабі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Оликова В. Люди и игры: у истоков современного спорта/Пер. с чешск. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 240 с.
2. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта. – М.: Радуга, 1982. – 399 с.
3. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник (в 2 кн.). – К.: Олимпийская литература, 1994. – 496 с.
4. П'єр де Кубертен// Олімпійські мемуари. Науково-популярне видання. – К.: Олімпійська література, 1997. – 179 с.

Цвігун Л.

Науковий керівник – асист. Власюк Р. А.

МІСЦЕ ЗАСОБІВ ГІМНАСТИКИ У ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ

“Завдяки сприйняттю прекрасного в природі та мистецтві людина відкриває прекрасне в самому собі”

В. О. Сухомлинський

Актуальність. Актуальним питанням сьогодення є питання естетичного виховання і розвитку естетичної культури підрастаючого покоління. В процесі становлення особистості з найдавніших часів особливе значення мало естетичне виховання. Здатність відчувати, сприймати, розуміти, усвідомлювати і творити прекрасне - це ті специфічні прояви духовного життя людини, що свідчать про її внутрішнє багатство.

У Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті визначено основну мету освіти, спрямованої на всебічний і гармонійний розвиток людини, як найвищої цінності суспільства. Зокрема сприяти естетичному вихованню особистості, формуванню її духовних смаків та творчих здібностей [5].

Мета нашого дослідження виокремити засоби гімнастики, що впливають на естетичне виховання школярів.

Термін “естетика” вперше був введений у літературу німецьким теоретиком мистецтва О. Г. Баумгартемом. Його праця “Естетика” була опублікована в 1750 р. з цього часу цим терміном стали позначати певну галузь наукових знань. Проте сама естетика зародилася значно раніше і знання про неї сягають ще глибокої давнини.

Естетика - від грецького перекладається, як чуттєве сприйняття, наука про закономірності естетичного освоєння світу, про сутність і форми творчості за законами краси [3].

Аналіз літературних джерел свідчить, що в естетичних поглядах того часу існувала думка про те, що основним засобом естетичного виховання є музика, а фізичного - гімнастика. У класичних ученнях античності взаємодія фізичного та естетичного розуміється як гармонія краси тіла й духу. Поєднання музики та гімнастики античними філософами визначалось як головний засіб розвитку особистості тому, що ритм та гармонія краще за все проникають у глибоку душу, народжуючи красу. Важливий внесок у розуміння єдності фізичного та естетичного виховання через красу форм та рухів зробили Аврелій Августин, Боецій, Фома Аквінський, Ульріх Страсбургський. Зокрема, велике значення має теорія Аврелія Августина про природжений ритм та його властивості впливати на красу рухів. На двох основних ідеях - красі внутрішній (краса духу, характеру, почуттів) та красі зовнішній (краса рухів, форм тіла, людських вчинків, поведінки) базується теорія єдності фізичного та естетичного виховання у К. Гельвеція, Д. Дідро, Г. Лессінга, Д. Локка [7].

Як і в ті часи так і зараз велику роль розвитку естетичного виховання школярів відводиться фізичному вихованню. Розумне і доцільне виконання фізичних вправ розкриває красу і виразність рухів, формує гарну поставу, зовнішню культуру. Все це допомагає вихованню естетичних почуттів, смаків уявлень, сприяє прояву позитивних емоцій, життєрадісності, оптимізму [1].

Найбільш розташовані у цьому відношенні і наділені величезними можливостями є засоби гімнастики. Гімнастика, як система спеціально підібраних фізичних вправ і науково обґрунтованих методичних прийомів спрямована на розв'язання завдань педагогічного, оздоровчо-гігієнічного характеру, всебічного фізичного розвитку, удосконалення рухових здібностей та зміцнення здоров'я.